

Türkiye - Almanya arasında ticarî mübadelelere mütedair 25 temmuz 1940 tarihli hususî anlaşmanın iki ay temdidi hakkında teati olunan notaların tasdikına dair kanun lâyihası ve Hariciye ve İktisat encümenleri mazbataları (1/692)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/4403

19 - IX - 1941

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

25 temmuz 1940 tarihli Türk - Alman Hususî Anlaşmasının meriyet müddetinin 9 - VIII - 1941 tarihinden itibaren iki ay daha uzatılması hususunda Alman sefaretile teati olunan notaların tasdiki hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 23 - VIII - 1941 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Mucip sebepler lâyihası

Almanya ile 25 temmuz 1940 tarihinde imzalanan, Ticarî mübadelelere mütedair Hususî Anlaşma 9 ağustos 1941 tarihinde munkazi olmuştur.

Her ne kadar mezkûr Anlaşmanın 7 nci maddesinde tarafeynin inkiza tarihinden en az üç ay evvel yekdiğerile temasa geçerek bu Anlaşmanın yerine kaim olacak rejimi tayin edecekleri mu-sarrah bulunmakta ise de, vaziyeti hazır dolayısıyla böyle bir temas vaktinde temin edilememiş ve yeni bir Anlaşma müzakerelerine ancak 1 eylül 1941 de başlanılabileceği anlaşılmıştır.

Bu vaziyet muvacehesinde ve iki memleket ticarî münasebetlerine gayri ahdi bir şekil ve mahiyet vermemek maksadile eylül ayı içinde icra olunacak müzakerelerin neticesine intizaren bahis mevzuu Hususî Anlaşmanın iki ay temdidi muvafık görülmüştür.

Bu hususu teminen Alman Sefaretile teati edilen notalar Türkiye Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvibine arz olunur.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye encümeni
Esas No. 1/692
Karar No. 49

23 - IX - 1941

Yüksek Reisliğe

25 temmuz 1940 tarihli Türk - Alman hususî Anlaşmasının 9 - VIII - 1941 tarihinden itibaren iki ay daha uzatılması hususunda Alman sefaretile teati olunan notaların tasdıkı hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 23 - VIII - 1941 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte Encümenimize havale buyurulmakla tetkik ve müzakere olundu.

Esbabı mucibe lâyihasının tetkikinden anlaşıldığı üzere, 25 temmuz 1940 tarihli Türk - Alman Hususî Anlaşmasının meriyet müddeti evvelce 9 - VIII - 1941 tarihine kadar teindit edilmiştir. Bu müddet zarfında tasfiye muamelelerinin ifasına ve intacına imkân hâsıl olmadığı gibi, bu Anlaşmanın yerine kaim olacak diğer bir Anlaşmanın hazırlanması için icap eden müzakerelere de ancak Eylül ayı içerisinde başlanabilece-

ği anlaşılmıştır.

İki memleket arasında mevcut ticarî münasebetlerin gayriahdi bir şekil ve mahiyet almasına mâni olmak maksadile 25 temmuz 1940 tarihli Anlaşmanın 9 - VIII - 1941 tarihinden itibaren iki ay daha uzatılması Encümenimizce muvafık görülmüş ve kanun lâyihası aynen kabul edilmiştir.

Havalesi veçhile İktisat encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Hariciye E. Reisi	M. M.	Kâtip
Konya	İstanbul	Tokad
M. Göker	A. Ş. Esmer	N. Poroy
Antalya	Diyarbakır	Erzurum
Dr. Cemal Tunca	Zeki M. Alsan	P. Demirhan
Gümüşane		
Edip Servet Tör		

İktisat encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisat encümeni
Esas No. 1/692
Karar No. 6

20 - XI - 1941

Yüksek Reisliğe

25 temmuz 1940 tarihli Türk - Alman Hususî Anlaşma protokollerinden iki numaralı protokolün 4 ncü maddesindeki tediyelere ve mahsuplara ait müddetin sona erdiği 9 ağustos 1941 tarihinden itibaren iki ay daha uzatılması hususunda Alman Sefaretile teati olunan notaların tasdıkı hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanıp İcra Vekilleri Heyeti tarafından 23 - VIII - 1941 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası mucip sebepleri ve Hariciye encümeni mazbatasile birlikte Encümenimizce havale buyurulmuş olmakla tetkik ve mütalea olundu.

Mucip sebeplerde beyan olunan mütalealara göre kanun lâyihasile tasdıkı gözetilen notaların kısmen veya tamamen feshedilecek mukavelelere ait tediyeler ve mahsuplar için tayin edilmiş olan müddet zarfında bu muamelelerin tasfiye ve ikmal edilemediği ve buna imkân verilmek üzere müddetin yeniden iki ay daha temdidi maksadile teati olunduğu anlaşılmış ve Encümenimizce de esas itibarile aynen kabul edilmiştir.

Ancak ifade bakımından kanunun başlığında ve birinci ve ikinci maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

Umumî heyetin tasvibine arzedilmek üzere
Yüksek Reisliğe sunulur.

Iktisat En. Rs.	M. M.	Kâtip
Giresun	Rize	Bilecik
İ. Sabuncu	Fuat Sirmen	K. Gülek
Afyon K.	Afyon K.	Ankara
Berç Türker	H. Erkan	A. Ulus
Ankara	Denizli	Diyarbakır
M. Eriş	Tahir Berkay	V. N. Sünkitay

Edirne	Erzincan	Eskişehir
T. Göksel	S. Başotaç	Emin Sazak
Gaziantep	İçel	İstanbul
Nuri Pazarbaşı	Dr. M. Berker	A. H. Denizmen
Kars		Kastamonu
K. Arıklı		M. Celâl Bayar
Konya		Niğde
H. Dikmen		Dr. R. Ferit Talay

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile Almanya arasında Ticarî mübadelelere mütedair 25 temmuz 1940 tarihli Hususî Anlaşmanın mezkûr Anlaşma meriyet müddetinin sona erdiği 9 ağustos 1941 den itibaren iki ay temdidi hakkında Alman Sefaretile teati olunan notaların tasdikına dair kanun lâiyhası

MADDE 1 — Türkiye ile Almanya arasında Ticarî mübadelelere mütedair 25 temmuz 1940 tarihli Hususî Anlaşmanın - mezkûr Anlaşma meriyet müddetinin sona erdiği 9 ağustos 1941 den itibaren iki ay temdidi hakkında Alman Sefaretile teati olunan notalar kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını tatbike İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	H. Menemenciöglü	S. Arıkan
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
Fayık Öztrak	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	S. Day
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	Muhlis Erkmek
Mü. V.		Ti. V.
C. K. İncedayı		M. Ökmen

İKTİSAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Türkiye ile Almanya arasında Ticarî mübadelelere dair 25 temmuz 1940 tarihli Hususî Anlaşma protokollerinden iki numaralı protokolün dördüncü maddesinde yazılı olup evvelce uzatılmış olan müddetin yeniden iki ay müddetle uzatılması hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Türkiye ile Almanya arasında Ticarî mübadelelere dair 25 temmuz 1940 tarihli Hususî Anlaşma protokollerinden iki numaralı protokolün dördüncü maddesinde yazılı olup müteaddit defa temdit edilmiş bulunan ve 9 ağustos 1941 tarihinde inkiza edecek olan müddetin yeniden iki ay müddetle uzatılması hakkında Alman hükûmetile teati olunan notalar kabul ve tasdik olunmuştur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden meridir.

MADDE 3 — Hükûmetin 3 ncü maddesi aynen.

Ankara, 8 ağustos 1941

Bay Vekil,

Müzakereleri yakında başlayacak olan yeni bir Anlaşmanın akdine intizaren, Hükümetimin, 9 ağustos 1941 de inkiza edecek 25 temmuz 1940 tarihli Alman - Türk Hususî Anlaşmasını iki ay temdit teklifinde bulunduğunu Ekselânsınıza arz ile şeref kesbeylerim.

Bu temdit hususunda Türk Hükümetinin mutabakatını bildirmenizi Ekselânsınızdan rica ederim. İhtiramatı faikamın lütfen kabulünü dilerim Bay Vekil.

Ekselâns
Bay Şükrü Saracoğlu
Hariciye Vekili
Şehir

F. Von Papen

Ankara, 8 ağustos 1941

Bay Büyük Elçi,

Meali aşağıya naklolunan bu günkü tarihli mektuplarını aldığımı Ekselânsınıza arz ile şeref kesbeylerim :

« Müzakereleri yakında başlayacak olan yeni bir Anlaşmanın akdine intizaren, Hükümetimin, 9 ağustos 1941 de inkiza edecek 25 temmuz 1940 tarihli Alman - Türk Hususî Anlaşmasını iki ay temdit teklifinde bulunduğunu Ekselânsınıza arz ile şeref kesbeylerim.

Bu temdit hususunda Türk Hükümetinin mutabakatını bildirmenizi Ekselânsınızdan rica ederim ».

Cümhuriyet Hükümetinin bu mektup mealine mutabakatını Ekselânsınıza teyide müsaraaat eder ve ihtiramatı faikamın lütfen kabulünü rica ederim Bay Büyük Elçi.

Ekselâns
Bay F. Von Papen
Almanya Büyük Elçisi
Ankara

C. Açıkalın